

Η ΝΕΑ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΩΓΩΝΗΣΙΟΥΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΠΛ. ΠΟΥΤΕΤΣΗ 16 - (45332) ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΤΗΛ.: 72586 - 70485 ΦΥΛΛΟ 49 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1992

Ένα ευχαριστήριο από το ξεκομμένο Πωγώνι

Μήνυμα αγωνίας - Έκκληση βοήθειας

«Η οργάνωση της «ΟΜΟΝΟΙΑΣ» της Κοινότητας Σωπικής ευχαριστεί τον Σεβασμιώτατο κ. Σεβασμιανό και μέσω αυτού την «Ελληνική Κυβέρνηση», για την μεγάλη βοήθεια που μας έδωσε με το κλιμάκιο των ιερέων που έστειλε με την ευκαιρία του Πάσχα (Χριστουγέννων) καθώς και για την οικονομική βοήθεια με τρόφιμα για τις γιορτές και τους ευχόμεστες ύγεια και ευτυχία για μια καλύτερη ζωή όλων των «Ελλήνων».

Επίσης ζητούμε την βοήθεια για μια ελεύθερη επικοινωνία των συνοριακών χωριών μας με την Πωγωνιανή για εφοδιασμό με τρόφιμα σε ώρα ανάγκης διότι από αλβανικής κυβέρνησης δεν υπάρχει ούτε εφοδιασμός και ούτε συγκοινωνία για όλους τους κατοίκους του Πωγωνίου.

Άλλη μία φορά τις καλύτερες ευχές για το Πάσχα (Χριστούγεννα) και το νέο έτος 1992 για το καλό όλων του «Ελληνικού λαού και της Χριστιανοσύνης».

Με σεβασμό

Από την οργάνωση «ΟΜΟΝΟΙΑ» της Κοινότητας Σωπικής Πωγωνίου.

Μέσω απ' αυτό το απλό και

βοηθεία ανθρώπινο ευχαριστήριο περνάει στην ελεύθερη Ελλάδα ένα μήνυμα από το ξεκομμένο Πωγώνι προς όλους μας. «Για το καλό του «Ελληνικού λαού και της Χριστιανοσύνης», στέλνονται οι ευχές των Σωπικιωτών.

Αυτό το ευχαριστήριο ως το διαβάσουν καλά όλες οι «Αρχές των «Ιωαννίνων, ή Νομάρχης, ή Στρατηγός, ή Διευθυντής της «Αστυνομίας για όσες δυσκολίες προβάλλονται αλλά και για όσα μέτρα δεν προωθούνται για το αίτημα των Σωπικιωτών και των άλλων κατοίκων του ξεκομμένου Πωγωνίου «για εφοδιασμό με τρόφιμα σε ώρα ανάγκης». Να το διαβάσουν και να το μεταβιβάσουν στο εθνικό κέντρο αυτό το μήνυμα που είναι μια έκκληση αγωνίας ενάντια στον κίνδυνο πείνας και απομόνωσης.

Είναι ανάγκη να προωθηθούν γρήγορα οι διαδικασίες για την λειτουργία του Μεθοριακού Σταθμού Δομημάτων που υπήρχε προπολεμικά και που έχει αποφασισθεί παλαιότερα.

Οι Σωπικιώτες και οι άλλοι Πωγωνήσιοι με τις ευχές τους έστειλαν το μήνυμά τους. Οι «Αρχές έχουν τώρα σειρά να το αντιληφθούν. «Ο Σεβασμιώτατος

Διαρρήξεις και κλοπές

Το πρόβλημα μεγαλώνει

Τον μήνα Ιανουάριο καταγράψαμε από το αστυνομικό δελτίο τις διαρρήξεις και κλοπές που διαπράχθηκαν στα χωριά μας και τις καταχωρούμε παρακάτω. Ίσως υπάρχουν και άλλες που μας διέφυγαν ή δεν καταγγέλθηκαν στην Αστυνομία.

Ελικοδρόμιο στο Πωγώνι

Ελικοδρόμιο προβλέπεται να κατασκευασθού, σε ακριτικές περιοχές. Ανάμεσα σ' αυτές είναι και η περιοχή Δελβινακίου. Η κατασκευή ελικοδρομίων πέραν των ζωτικών αναγκών θα καλύψουν και βασικές προτεραιότητες εθνικών αναγκών, σε περιοχές που μέχρι σήμερα μπορούσαν να προσεγγισθούν από ειδικά στρατιωτικά ελικόπτερα.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την ΕΟΚ με 750.000. Θα κοστίσουν περί τα 80 εκατομμύρια το καθένα και θα χρειαστούν 25-30 στρέμματα επιπέδου έκτασης.

Μητροπολίτης μας κ. Σεβασμιανός τους έστειλε τα Χριστούγεννα με τους ιερείς το μήνυμά της ελπίδας «για το καλό του λαού και της Χριστιανοσύνης».

Κ. Χ. Κ.

Κοιμή διάρρηξη και κλοπή δεν έξιχνιάστηκε. Για όλες τις περιπτώσεις γνωστοποιείται στερεότυπα πώς «έρευνα γά τις κλοπές κάνει το «Αστυνομικό Τμήμα Δελβινακίου».

Το φαινόμενο έχει τις διαστάσεις του και η πληθώρα των περιστατικών διαμορφώνει μια ατμόσφαιρα ανασφάλειας και φόβου. Το περιστατικό του «Ορεινού που καταχωρείται σε άλλη σελίδα είναι χαρακτηριστικό της κατάστασης που δημιουργήθηκε.

Έτσι επιβεβαιώνεται πριν στεγνώσει το μέλι από το κύριο άρθρο του προηγούμενου φύλλου μας που ρωτούσαμε «πού είναι τα σύνορα».

Ίδου το πανόραμα της άπροστάτευτης επαρχίας μας:

● ΚΕΦΑΛΟΒΥΤΣΟ: «Αγνωστοι μπήκαν στα σπίτια των Σπ. Κώτη και Γεωργίου Νατσίκου και έκλεψαν ένα ποδήλατο, είδη ρουχισμού και οικιακής χρήσεως.

● ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ: Το σπίτι της Ευρύκλειας Ξεάρχου διάρρηξαν και έκλεψαν είδη ρουχισμού και οικιακής χρήσεως.

● ΜΑΤΡΟΠΟΥΛΟ: Τα σπίτια των Εγγελλου Μπότα και Κων. του Στόικα, διάρρηξαν

ΣΤΗΝ 8η ΣΕΛΙΔΑ

Χρονογραφικά

Ο ΣΟΚΟΚΕΝΗΣ...

Επίκαιρη αναδρομή

οι κλοπές και ιδίως οι ζωοκλοπές ήταν συνηθισμένα γεγονότα γι' αυτό και βλέπουμε ακόμη σε παλιά σπίτια σιδεριές στα παράθυρα, αμπάρρες στις πόρτες και βαρειές κλειδαριές.

Οι περισσότερες κλοπές αποδίδονταν στους Λιάμπηδες, από μια και σε κείνους που χρησιμο

ποιούσαν για μαϊστικούς. Βέβαια δεν έλειπαν και οι έγχωριοι κλέφτες που πολλές φορές κρύβονταν πίσω από τους Λιάμπηδες. Για να αντιμετωπίσουν τα χωριά μας αυτές τις κλοπές προσέλαβαν έμμισθους φύλακες. Ένας τέτοιος ήταν κι ο Σοκοκένης, Λιάμπης, που είχε μαζί

του και δυο - τρεις άκοιτη συμπατριώτες του. Ο Σοκοκένης με την ομάδα του γύριζε τα χωριά και φύλαγε το έτος των κατοίκων. Έτρωγε τα κοψίδια, τα μπουρέκια, έπινε τα ρακιά του και έδειχνε τα φουσελίκια του. Τους φύλαγε. Οι ιστορίες είναι πολλές που θμειναι, όσες δεν ξεχάστηκαν.

Οι κλοπές συνεχίζονταν. Και οι διάλογοι ταυτόσημοι:

— «Ο Σοκοκένη, μου έκλεψαν τη φοράδα.

Κάπως έτσι γινόταν η καταγγελία.

— Πά, μη σιαχέσαι μω μά

ΣΤΗΝ 7η ΣΕΛΙΔΑ

Τον έλεγαν Σοκοκένη. Ήταν Λιάμπης και ήταν γνωστός στα χωριά των Ριζών του Πωγωνίου. Αν δεν ήταν το πραγματικό του όνομα Σοκοκένης, στα Αρβανίτικα θα τον λέγαμε κάτι σαν πιστός φίλος ή συνυπότροφος. Στην εποχή του, για τα χωριά μας, κάπως έτσι εμφανιζόταν ο Σοκοκένης με την παρέα του. Ήταν ένα εδος φύλακα της περιοχής, ένας καλός σύντροφος από τις κλεψιές από τους κακοποιούς της εποχής. Αλλά ως τα βάλουμε σε κάποια σειρά.

Πριν έρθει το «Ελληνικό, επί τουρκοκρατίας, στα χωριά μας,

Τάγμα Δελβινακίου

20 Νοεμβρίου 1940 - 24 Απριλίου 1941

Γιά να μὴ ξεχαστοῦν τελείως μερικὲς σελίδες προσφορᾶς ζωῆς τῶν Πωγωνησίων στὴν Πατρίδα.

Γράφει ὁ κ. ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΓΟΥΤΗΣ

Δ' Μέρους

28 Ιανουαρίου.

Βολὴ πυροβολικοῦ στοὺς λόχους. Λακκάδα ἀνάμεσα στὰ χιόνια.

30 Ιανουαρίου.

Τὸ βράδυ ἐκδηλώνεται ἐπίθεση πυρῶν στοὺς 3 λόχους. Κόλαση πυρῶν. Πανδαιμόνιο. Φρικτὸ θέαμα στοὺς λόχους. Ὅλη τὴ νύχτα φροντίζουμε γιὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸ τῶν τμημάτων μὲ πυρομαχικά πὺλ ξηαντλήθηκαν.

1 Φεβρουαρίου.

Ἀρχίζει τρομερὴ χιονοθύελλα πὺλ συνεχίζεται σχεδὸν μὴ ἐ-δομάδα. Τὸ χιόνι ἔχει ξεπεράσει τὸ 1 μέτρο.

6 Φεβρουαρίου.

Θεὸ μου!... Τὶ θὰ γίνουμε μὲ τὴ χιονοθύελλα πὺλ ἐξαπτε-λες ἐναντίον μας. Ὁ ἄνεμος καὶ τὸ χιόνι μαίνονται.

Ἡ κακοκαιρία εἶναι ὁ χειρότερος ἐχθρός. Βροχές, χιόνια, κρύο, κάνουν τὴ ζωὴ τῶν τμημάτων μαρτυρική.

25/1 ὡς τις 15/3.

Οἱ μέρες περνῶν σχεδὸν παυνομήτεια. Τὸ πρωῒνὸ ξύπνημα οἱ βολὲς ὀμίον καὶ πολυ-δόλων. Στὰ ἀραὰ πυρὰ τοῦ δικού μας πυροβολικοῦ πὺλ ἔρχο-νε λίγες βολὲς γιὰ νὰ ἐκτελέ-σει κάποια ἐντολὴ καὶ νὰ ση-μειώσει τὴν παρουσίαν του, δε-χόμενος τὸν καταγισμό τοῦ ἱταλικοῦ πυροβολικοῦ καὶ δικαί-α οἱ φαντάροι μας ἀναθεμάτιζαν τοὺς πυροβολητές μας, πὺλ προ-καλοῦσαν τοὺς Ἱταλοὺς, καὶ τοὺς ἐπτόλιζαν μὲ κοκκίλωσα κομητικὰ ἐπίθετα.

Εὐτυχῶς πὺλ τὸ ἱταλικὸ πυ-ροβολικὸ διακρίνονταν γιὰ τὴ μεγάλη ἀστοχία του καὶ οἱ ὀ-βίδες του συχνὰ πκνὰ πάθαι-ναν ἀφλογιστία.

Μεγάλος ἐχθρὸς τὰ κρύα καὶ τὰ χιόνια. Ἡ ἀνάγκη, οἱ στρα-τιῶτες μας νὰ ζοῦν μέσα στὴν ὑγρασία τῶν ἀμπερὶ καὶ στὸ τρομερὸ κρύο καὶ τὰ χιόνια πὺλ σ' ὅλο τὸ διάστημα ἐβασάνιζαν καὶ ταλαιπωροῦσαν τοὺς φαντά-ρους, τοὺς ἐδημιούργησαν τὸν καινούργιο ἐχθρὸ, τὰ κρυπα-γῆματα, πὺλ στὴν ἀρχὴ δὲν ὑ-πῆρχαν ὁδηγίες καὶ μέτρα γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τους καὶ ὑπῆρξαν πολλὰ τὰ θύματα τους.

12/3 Στὸ Μάλι Σπάτ.

Ἐνα ἱερὸ χρέος μὲ φέρνει μὲ

μὴ ὁμάδα στρατιωτῶν μὲ ασα-πικὰ ἐργαλεῖα στὴν περιχρὴ τῶν λόχων νὰ τοχοποιήσουμε τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν μας, πὺλ τώρα πὺλ ἐλυνον τὰ χιόνια χρειάζονταν ἐπικάλυψη.

25/1 ὡς 15/3. Ἐπὶ ἐβδο-μάδες τὰ τμήματα τοῦ Τάγμα-τος βρίσκονται στὸ Μάλι Σπάτ (ὕψ. 1450) μέσα στὴν κόλαση τῶν ἄλλων καιρικῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ἀδιόκοπων ἱταλικῶν πυ-ρῶν, πὺλ σφυροκοποῦν τίς θέ-σεις τους καὶ δὲν ἀφήνουν τοὺς στρατιῶτες μας οὔτε μὲ τίς λί-γες λακκάδες ἀνάμεσα στὰ χιόνια νὰ καταπολεμήσουν καὶ τὸν

τρίτο καὶ πολὺ ἐνοχλητικὸ ἐχ-θρὸ «τὴν ψείρα» πὺλ μὲ τοὺς περιπάτους τους στὸ κορμὶ τους καὶ ὁκίμα καὶ στὰ μαλλιά καὶ στὰ γένεια καὶ στὰ μονατιά τους δὲν τοὺς ἀφήνουν νὰ ἡρε-μίσουν.

Ἐπὶ ἐβδομάδες ἀνάμεσα ἀνάμεσα στὰ χιόνια καὶ τὴν ὑ-γρασία τῶν ἀμπερὶ, χωρίς ψω-μὶ πολλὲς φορές, ἀλλὰ μὲ τίς ξηρὲς γολέτες, τίς κονοβόδες καὶ τίς ὀμιονες ὀγγες, χωρίς λίγο ζεστὸ φαγητὸ, οὔτε ζεστὸ σοῦ, ἀφοῦ καὶ τὸ ἐθνικὸ μας φαγητὸ ἢ φασουλὰδα βρασμέ-νη καὶ ξεζουμισμένη μέσα σὲ σακὰ κατάρξεση ἔφτανε στὸν φαντάρο.

Κι ὅλα αὐτὰ ἔκαναν τὸ στό-μα τοῦ φαντάρου σφιγρὸ καὶ ξη-τοῦσε λίγο νερὸ, ἀλλὰ πὺλ νὰ τὸ βρεῖ;

«καὶ χιόνι ἔτρωγον, χιόνι ἔ-πιναν (πιναν τὸ ποῖμα) καὶ ὁ πόλεμος ἀγγύγιστα κρα- (τοῦσε)».

Κι ἐπάνω ἔκει μόνον χιόνι ὑ-πῆρχε, χιόνι παγωμένο, πὺλ οἱ αὐτὸ δὲν ἔλυνε νὰ δροσιστεῖ τὸ στόμα τοῦ φαντάρου.

Καὶ ὁ ὅποιος ἀνεφοδιασμὸς σὲ τρόφιμα καὶ πυρομαχικά καὶ κάθε προσπάθεια ἐπικοινωνίας μαζί τους ἦταν δύσκολη καὶ ἐ-πικίνδυνη, γιατί ἡ μόνι πρόσθα-ση, τὸ μόνον μονοπάτι πὺλ ὀδη-γοῦσε κοντὰ τους ἦταν ἐπιση-μασμένο καὶ ἐκτεθειμένο στὰ πυρὰ τῶν ἱταλικῶν πολυβόλων πὺλ δὲν σταματοῦσαν νύχτα μέ-ρα.

Κι ἦρθε τὴν 50ῃ μέρα ἡ ἀν-τικατάστασή μας καὶ κατὰβωση στὸ Κολόνιο σὲ σκοπές. Ἐδὼ τοὐλάχιστον ἔλειψαν τὰ χιόνια.

Καὶ οἱ μέρες κυλοῦν ἡρεμα.

Διήγημα πολεμικὸ

Ο ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

Σωκράτη Οικονόμου

Ἦμιον δὲν ἦμιον 8 χρονῶν, μὲ τὴ λήξη τοῦ δευτέρου Παγ-κόσμιου Πολέμου. Χαρὲς πὺλ τελείωσε ὁ πόλεμος.

Ζήτω ἡ χαρὰ καὶ ἡ λευτεριά! Ζήτω ἡ λευτερεῖα ζωῇ!

Ἡ ἀνοχοδόμηση καὶ ἡ ζωὴ ξανάρχιζε, μέσα ἀπ' τὰ ἐρείπια καὶ τὴν καταστροφὴ. Ὅπου καὶ ἂν κοιτάζες ἐβλεπες καταστρο-φές, ἐρείπια καὶ φοβισμένες ἀν-θρώπινες σκιές.

Τὰ χωριά μας ρημαγμένα καὶ γεμάτα ἐγκατελειμμένο πο-λεμικὸ ἔλκρο, ἐπικίνδυνο, πὺλ μὲ τὴν πρώτη ἐπιστὴ σκοποῦ-σε γύρω του φωτιά καὶ κατα-στροφὴ. Αὐτὴ τὴ γενικὴ εἰκόνα ἔδιναν τὰ χωριά μας, ἀλλὰ καὶ οἱ πόλεις ἀκόμη χειρότερα.

Ἐμεῖς ζούσαμε τότε τὴν ἀ-γορική ζωὴ μὲ τὰ ζῶα μας καὶ μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς

μάννας γῆς πὺλ μᾶς ἔσσωσε μὲ τὴ γλυκεῖα ἐμπομπότα, τὸ νὰ ἔχεις τότε λίγα ζωντανὰ πρόβα-τα, γίδια ἢ βόδια, ἦσαν πρῶ-τος. Γι' αὐτὸ τὰ περιουσίμασε πολὺ, τὰ φροντίζουμε καὶ τὰ βοσκούσαμε μὲ τὸν καλύτερο τρόπο. Καμαρώνουμε νὰ ἔχουμε τὰ καλύτερα κατσίκια ἢ ἀρνιά καὶ τὰ στολίζουμε μὲ κουνουνά-κια. Τ' ἀγαπούσαμε πολὺ. Μὰ πὺλ νὰ βρεθοῦνε ὅμως τὰ κουνουνάκια;

Τότε τὰ πὺλ μεγάλα παιδιὰ ἐπινόησαν μὲ παλιὲς χειροβομ-βίδες —ἱταλικὲς προέλευσης καὶ κατασκευῆς— νὰ κάνουν ὀ-ροῖα κουνουνάκια. Νὰ πῶς!

Ὁ μεγαλύτερος ξάδελφός

μου, ὁ Γιῶργης, ἐπινοητικὸς καὶ πολυτεχνίτης, ἀκόμη καὶ σήμερα, ὅλο ἐπαινοῖς εἶναι, ἔπεισε τὴν ἱταλικὴν χειροβομ-βίδα, τραβοῦσε ὅπως ἔλεγε τὴν περὶν, τὴν ἔκανε ἀκίνδυνη, τὴν ξαναβόδιζε, ἀποτελοῦνταν ἀπὸ δύο μέρη τὸ ἐπάνω καὶ τὸ κάτω, ἀδειαζε τὴν μπαρούτη, τὴν τρυποῦσε ἀπ' τὸ πάνω μέ-ρος κρεμοῦσε μὴ καρφίτσα καὶ τὴν ἔκανε δύο ὀροῖα κουνουνά-κια καὶ τὰ κρεμοῦσε στὰ δικὰ του κατσίκια καὶ ἀρνιά καὶ ἔχε ἕνα κοπάδι, ἀπὸ κουνουνά-κια πὺλ ἔχον μὴ ὀροῖα ἀρ-μονία. Τὴν τέχνη του δὲν ἤθελε νὰ μᾶς τὴν πῆ καὶ σὲ μᾶς.

—Εἶναι ἐπικίνδυνο πράγμα αὐτὰ ἔλεγε καὶ ξανάλεγε καὶ ὀ-λο κοροδώνονταν γιὰ τὴν τέχνη του. Τὸν παρακαλοῦσα ἐγὼ νὰ μὴ μάθει τὰ μυστικά, τίποτα αὐτὸς. Μόνον, ἔπειτα ἀπὸ πολ-λὰ παρακάλια, μὴ δινε κανένα

κουνουνάκι. Τὶ χαρὰ πὺλ ἔνοι-θα.

Ἦθελα ὅμως νὰ γίνω καὶ ἐγὼ κατασκευαστής, ἤθελα νὰ γίνω τεχνίτης, νὰ στολίσω τὰ κα-τωκίμα μὲ ὀροῖα γαργαλι-σὰ κουνουνάκια. Κι ὅλο σε-φτόμουν, καὶ ὅλο μηχανοῦμιον, τί ἔπρεπε νὰ κάνω. Ψάχναμε λοιπὸν γιὰ πολεμικὸ ἔλκρο, Μα-ζὶ μ' ἄλλα παιδιὰ γειτονίου. Λα, βρήκαμε κάμποσες χει-ροβομβίδες καὶ τότε τοῦ ἴμας τοῦ Γιῶργη πὺλ νὰ. Αὐτὸς πῆγε καὶ τίς πῆρε. Ἄφησε ὅμως μὴ χτυπημένη (τασφιασμένη πὺλ λέμε)...

Πηγαίνοντας μαζί του καὶ κρυφὰ — κρυφὰ, μὲ πραγματικὴ παιδικὴ πονηριά καὶ μυσταγο-γία, ἔμαθα πὺλ ἀπομύνησε τὴν περὶν καὶ πὺλ ἔλυνε τίς χει-ροβομβίδες.

Βράδια ὀλόκληρα ὀνειρευό-μουν καὶ ἐγὼ νὰ γίνω κατασκευα-στής Τσαρλανίνας μὲτέθη εἰς τῆς κουνουνῶν νὰ στολίσω τὰ ζωντανὰ μου, νὰ περφηναῖ-μαι καὶ νὰ μὴ ἔχω ἀνάγκη τὸν Γιῶργη.

Κρυφὰ — κρυφὰ, λοιπὸν, ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, μαζί μὲ τὸν πὺλ μικρὸ ξάδελφό μου, μὴ μέ-ρα τὸ καλοκαίρι τοῦ '45 πῆγα-με στὸ κρυφὸ μέρος, πῆραμε τὴν «τασφιασμένη» χειροβομβί-δα μὲ κρυφὴ ἀντίσκη χαρὰ, τὴ βάλουμε στὸ σακκουλὰκι μας καὶ ἔξελιναμε γιὰ τὸ δάσος κοντὰ

στὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωριοῦ, στὸ γνωστὸ «ΜΑΡΙΝΟ» νὰ βοσῶ-σουμε τὸ μικρὸ μας κοπάδι καὶ νὰ φτιάξουμε καὶ δύο κουνουνά-κια.

Ἐγὼ θὰ γινόμουν ἀρχιτεχνί-της. Ὁ μικρότερος ξάδελφός μου, ἀρχιτεχνίτης σήμερα, στὸ ἐργοστάσιο «SKANIA — DA-VID» στὴ Σουηδία, ἔπαινε μα-θήματα μὲ μεγάλη σοβαρότητα.

Καθίσαμε κάτω ἀπὸ ἕνα σκε-ρὸ δέντρο. Ἀρχισε ἡ ἐπιχείρη-ση. Ἀλήθεια πὺλ τὴν ἔλυνε τοῦτο δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Δολιανίτας νὰ ἀλυνώσωσι ἐάν

τὸν ἔχον ἀπὸ τὸν ὀροῖα ἔλυνε τοῦτο δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Δολιανίτας νὰ ἀλυνώσωσι ἐάν

τὸν ἔχον ἀπὸ τὸν ὀροῖα ἔλυνε τοῦτο δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Δολιανίτας νὰ ἀλυνώσωσι ἐάν

τὸν ἔχον ἀπὸ τὸν ὀροῖα ἔλυνε τοῦτο δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Δολιανίτας νὰ ἀλυνώσωσι ἐάν

ΣΤΗΝ 6ῃ ΣΕΛΙΔΑ

Αναδιφώντας τὴν ἱστορία μας

Απὸ τὴ «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ»
Φύλλο 110 - 28 Οκτωβρίου 1894

Γράφει ὁ ΑΘ. ΔΕΜΟΣ, φιλόλογος

16 Δεκεμβρίου 1894 Φ. 117

«Τὴν 4ην Ὀκτωβρίου εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἠπείρου δὲν ἔχον ἀλυνώσι ἀκόμη καὶ ἀπελ-πίσιν κατέλαβε τοὺς κατοίκους διὰ τῆς αἰτίας τῶν βροχῶν καὶ τῆς ἐπερχομένης κακοκαιρίας κατεστράφησαν ἐντελῶς εἰς τὰ ἀλύνια τὰ σπατά καὶ ἐφύτρω-σαν κατὰ κυριολεξίαν. Ἐπὶ τοῦ ζήτηματος τούτου πολλὰκις ἐ-γράψαμε καὶ εἰς τὸ μέλλον δὲ ἀσφαλῶντες ἐκτενέστερον. Ἡ βροχὴ αὕτη προέρχεται τώ-ρα ἀπὸ τὴν ἰδιοτροπία, τῶν δεκατιστῶν.

Παράδειγμα εἰς Βασιλίστιαν τῆς Ὀσαντίνας δὲν ἔπε-τρήθη νὰ ἀλυνώσιν, διότι ὁ δεκατιστὴς ἐξήτει ἀπὸ τοὺς Τσαρλανίτας καὶ ἄλλους νὰ

ἐφύσιν ἀποθήκην. Ὁ μουχιά-ρος Τσαρλανίτας μὲτέθη εἰς τῆς κουνουνῶν νὰ στολίσω τὰ ζωντανὰ μου, νὰ περφηναῖ-μαι καὶ νὰ μὴ ἔχω ἀνάγκη τὸν Γιῶργη. Ὁ μουχιά-ρος Τσαρλανίτας μὲτέθη εἰς τῆς κουνουνῶν νὰ στολίσω τὰ ζωντανὰ μου, νὰ περφηναῖ-μαι καὶ νὰ μὴ ἔχω ἀνάγκη τὸν Γιῶργη. Ὁ μουχιά-ρος Τσαρλανίτας μὲτέθη εἰς τῆς κουνουνῶν νὰ στολίσω τὰ ζωντανὰ μου, νὰ περφηναῖ-μαι καὶ νὰ μὴ ἔχω ἀνάγκη τὸν Γιῶργη.

Ἄλλ' ὁ δεκατιστὴς δὲν ἔλα-θε ἵπ' ὅλην τὴν διαταγὴν ταύ-την ὡς ὑποστηριζόμενος εἰς τὰς ἀρχὰς Λεοκοβικίου πινὰ τοῦ κ. Σούλα μὲ τὸν ὅποιον ἔχει κοι-νὰ συμφέροντα. Εἰς τὰ Δολια-νίτας ἐγένετο ὁμοῖα σκηνὴ. Ὁ δε-κατιστὴς τοῦ παρελθόντος ἔ-φον τον Γιῶργιον καὶ μαζί μὲ αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγόν του ἐπε-σευθῆσαν τὰ Ἱεροσόλεια. Ἐ-κεῖθεν δὲ ἀφίκοντο εἰς Πει-ραεῖαν τὴν παρελθούσαν. Κυρια-κὴν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Τσα-ραλανά πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γασίας μητρὸς τῶν. Ἡ σύζυγος τοῦ κ. Λουκᾶ Τζάγκου ὀμίλει μόνον τὴν Φινλανδικὴν καὶ Ρω-σικὴν γλῶσσαν. Μετ' αὐτοῦ δὲ ταξιδεῖται καὶ ἕτερος Τσαρλανί-της ἐν Φινλανδία ὀνομαστικῶς ἐμπορευόμενος ὁ Μιζ. Οἰκονό-μους».

3 Φεβρουαρίου 1895.

«Ἀπὸ ἔτη πολλὰ ἀποκατα-σταθεῖς εἰς Φινλανδίαν ὁ Λου-κάς Τσαγκὸς ἐκ Τσαρλανῶν τοῦ Πωγωνίου μὲτέθη πρὸς τὴν εἰς Αἴγυπτον εἰς τὸν ἀδελ-φόν του Γιῶργιον καὶ μαζί μὲ αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγόν του ἐπε-σευθῆσαν τὰ Ἱεροσόλεια. Ἐ-κεῖθεν δὲ ἀφίκοντο εἰς Πει-ραεῖαν τὴν παρελθούσαν. Κυρια-κὴν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Τσα-ραλανά πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γασίας μητρὸς τῶν. Ἡ σύζυγος τοῦ κ. Λουκᾶ Τζάγκου ὀμίλει μόνον τὴν Φινλανδικὴν καὶ Ρω-σικὴν γλῶσσαν. Μετ' αὐτοῦ δὲ ταξιδεῖται καὶ ἕτερος Τσαρλανί-της ἐν Φινλανδία ὀνομαστικῶς ἐμπορευόμενος ὁ Μιζ. Οἰκονό-μους».

Ἐνεκα τούτου οἱ Δολιανίταις μὲτέθησαν εἰς Ζίτσαν καὶ ἔλα-θον ἐγγράφον ἐντολὴν τοῦ νομ-δίου νὰ ἐκκενώσιν τὰς ἀποθή-κας καὶ νὰ παραδώσιν ταύτας εἰς τὸν ἐνοικιαστήν. Ὅπως δὲ ἔπραξαν, μετακομίσαντες τοὺς κασποὺς εἰς ἀποθήκην ἄλλην, τὴν ὅποιαν ἐνοικίασαν διὰ λο-γισμῶν τοῦ παλαιῦ ἐνοικια-στοῦ. Ἄλλ' οὕτως κατήγγειλε τοὺς Δολιανίτας, διότι κατὰ

τὴν μετακόμισιν ὑπέστη ζημίαν μεγάλαν».

Γιὰ τοὺς νέους πὺλ δὲν ἔχον ἰδέαν πὺλ γίνονταν τὸ ἀλύνι-σμα καὶ πόσος κόπος, μόχθος καὶ ταλαιπωρία χρειάζονταν ἐ-πὶ μὴ ὀλόκληρη ἡμέρα γιὰ νὰ βρεῖ ἕνα ἀλύνισμα, δὲν ἔλυνε καὶ πολλὰ πράγματα τὰ παρα-πάνω ἀναφερόμενα.

Μόνον ὅσοι ξήσαμε τὴν ἐπο-χὴ πὺλ γίνονταν τὸ ἀλύνισμα (μέχρι τὸ 1965 ἢ λίγα χρόνια μετὰ), μποροῦμε νὰ καταλάβο-με τὴν ὑπέφεραν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πὺλ ἀναγκάζονταν νὰ ἀ-λυνώζον τὸν Ὀκτώβριον ἢ καὶ τὸν Νοέμβριον καμὴ φορά.

Πολὺς κόπος καὶ ταλαιπωρία χρειάζονταν στὴς ἡμέρας μας πὺλ γίνονταν τὴν κανονικὴ ἐπο-χὴ Ἰούλιο — Αὐγούστο τὸ ἀ-λύνισμα. Φανταστεῖτε τὴ γίνον-των τὸν Ὀκτώβριον μὲ συννεφιά ἴσως καὶ βροχὴ!!! Δὲν ἔφθανε πὺλ πλήρως τὸν δέκατο καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαχθεῖς φόρους, ἔχον καὶ μεγάλη φθορὰ ἀπὸ τὴν τῶση καθυστέρηση τοῦ ἀλυνώ-σματος. Μαρτυρικὴ ἦταν ἡ ζωὴ τῶν ὑποδούλων ἀρπακτι-κῶν μας. Αὐτὸ θὰ περὶ φοβέρας καὶ σκληρίας.

3 Φεβρουαρίου 1895.

«Ἀπὸ ἔτη πολλὰ ἀποκατα-σταθεῖς εἰς Φινλανδίαν ὁ Λου-κάς Τσαγκὸς ἐκ Τσαρλανῶν τοῦ Πωγωνίου μὲτέθη πρὸς τὴν εἰς Αἴγυπτον εἰς τὸν ἀδελ-φόν του Γιῶργιον καὶ μαζί μὲ αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγόν του ἐπε-σευθῆσαν τὰ Ἱεροσόλεια. Ἐ-κεῖθεν δὲ ἀφίκοντο εἰς Πει-ραεῖαν τὴν παρελθούσαν. Κυρια-κὴν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Τσα-ραλανά πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γασίας μητρὸς τῶν. Ἡ σύζυγος τοῦ κ. Λουκᾶ Τζάγκου ὀμίλει μόνον τὴν Φινλανδικὴν καὶ Ρω-σικὴν γλῶσσαν. Μετ' αὐτοῦ δὲ ταξιδεῖται καὶ ἕτερος Τσαρλανί-της ἐν Φινλανδία ὀνομαστικῶς ἐμπορευόμενος ὁ Μιζ. Οἰκονό-μους».

17 Φεβρουαρίου 1895.
«Ὁ ἐκ Χλωμοῦ τοῦ Πωγο-νίου κ. Σπυρίδων Ζῶτος ὑπα-στάς, ἐν τῇ ἱατρικῇ σχολῇ τὰς ἐξετάσεις αὐτοῦ ἀνηγορεύθη διδασκὼν μὲ τὸν βαθμὸν «Λίαν Καλῶς».

Τὸ ζιαφέτι

Κάθε χρόνο στὴν Κάτω Με-ρόπῃ τὰ Θεοφάνεια, τὸ Κοινο-τικὸν Συμβούλιον καὶ ὁ Ἐκπολι-τικὸς Σύλλογος, φροντίζουν νὰ γίνῃ τὸ ἔθιμο, πὺλ παλαιὰ τὸ-λεγαν ΖΙΑΦΕΤΙ. Ἐτοὶ καὶ φέ-τος τὸ Ζιαφέτι ἔγινε μὲ φαγο-πότι καὶ τρακούβετο γλέντι. Μὲ τὴν μαγειρίτσα καὶ τὸ ψητὸ κρέας καὶ ρακὶ καὶ χρσοὶ ντό-πιο. Ἐτοὶ καὶ φέτος ὁ ἀγέρα-στος Λέγας ἐφύσιν τὴν μαγειρί-τσα καὶ τὰ ψητὰ ψήθηκαν στὸ φούρνου.

Τὸ φαγοπότι ἄρχισε στὴς 8 ἢ ὅρα τὸ βράδυ. Ἡ ἐξυπηρέτηση ἀπὸ τὸ Σύλλογον ἦταν συντονι-σμένη, καὶ γρήγορα ἄρχισε τὸ φαγοπότι. Παρόλο τὸ κρύο καὶ τὴν παγωνιά πὺλ ἄρχισε στὴς 7 Δεκεμβρίου καὶ τὰ λίγα χιόνια, καὶ πὺλ εἶχε σὰν συνέπεια νὰ μὴ ἔρθουν χωριανοὶ ἀπὸ Ἀθή-να καὶ Θεσσαλονίκη, οἱ φορεῖς περῶμεν νὰ μὴ ἔρθει κόσμος στὸ τραπέζι.

Οἱ χωριανοὶ ὅμως ἀπὸ τὰ Γιάννενα ἦρθαν. Καὶ ἦρθαν μὲ ἀρκετοὺς φίλους τους. Δὲν θὰ ὀνομάσω πολλοὺς, φοβόμασιν μὴν

Τὸ Ἰδρυμα Μετὰ γιὰ τὸ σχολεῖο. Σωπικῆς

Τὸ «Ἰδρυμα Μετὰ» ἐνδια-φρόνηκε γιὰ τὴν συντήρηση τῶν κτιρίων τῶν Σχολείων τῆς Βο-ρείου Ἠπείρου πὺλ εἶχαν κατα-σκευασθεῖ ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον.

Ἐνα ἀπ' αὐτὰ τὰ κτίρια πὺλ βρίσκεται σήμερα ὀροῖα εἶναι καὶ τὸ Σχολεῖον Σωπικῆς. Ἀρ-μοδιὸς μηχανικὸς ἐφύσιν στὴ Σωπικὴ διαπίστωσε τὴν κατὰ-στάσιν καὶ συνέταξε προϋπολό-γισμὸν διατάξης συντηρήσεως.

Δωρεὰ τοῦ Ἰδρυμα-τος Τσιτίτα στὸ Πανεπιστήμιον

Τὸ Ἰδρυμα «Βασιλίου Μιζ. Τσιτίτα», δώρησε στὸ Πανεπι-στημιακὸ Νοσοκομεῖον ἱκανῶ-νον στὸ Καρδιολογικὸν Τμήμα τοῦ Τομεῖς Παθολογίας, ἕναν ὑπερηχητικὸν DOPPLER δα-νίτην ἐν Φινλανδία ὀνομασ-τικῶς ἐμπορευόμενος ὁ Μιζ. Οἰκονό-μους».

Μὲ τὸν ἐξοπλισμὸν αὐτὸν ἐμ-πλουτίζεται τὸ Νοσοκομεῖον στὸ ἔργο νοσηλείας τῶν συμπατρι-στῶν μας καὶ ἐκπαίδευσης τῶν φοιτητῶν καὶ ἱατρῶν.

Μὲ τὴν δωρεὰ αὕτη τὸ Ἰ-δρυμα Τσιτίτα προσφέρει ἐπι-φροσύνην στὸν εὐρύτερον Ἠπειρω-τικὸν ὄμιον καὶ τὴν Παιδείαν.

Ξεχάσω κάποιοι καὶ παρεξηγῇ-θῶ. Γράφω μόνον ἕνα τὸν Βαγγέλι Ντίνου Γκόγκον ὅπου δὲν τὸ περιμέναμε κανένας καὶ ὅμως ἦρθε καὶ ἔφερε καὶ ἀρκε-τὴ παρὰ. Ἐπίσης ἦρθαν καὶ ἄ-πο τὰ γύρω χωριά καὶ χωρια-νοὶ καὶ ξένοι γῆνηκαν καμιά

Ο τραυματισμός

ΑΠΟ ΤΗΝ 4η ΣΕΛΙΔΑ
ναι! Τώρα κι εγώ θα γίνω 'Αρ-
χιερέας! Την μάνα απ' εδώ,
την παύω απ' εκεί, επιχείρω να
πην ανοίξω τίποτα. Προσπαθώ,
ξανά προσπαθώ, ή άγωνία με-
γαλώνει, τίποτα. 'Απελπίστηκα.
Σταμάτησα.

—Θέ μου, αν έσκαγε θα
μας έκανε κομμάτια κι έμένα
και το μικρό μου ξαδελφάκι.

—Δεν γίνεται τίποτα, είπαμε
κι ήταν αφήσαμε. Πάει δεν γί-
νεται κουνουνάκια... Ξεκινού-
ζομαστε λιγάκι.

Σε λίγο μου λέει ο ξαδελφός
μου.

—Πάρε μια πέτρα και χτύ-
πησε την, θ' ανοίξει κι θα κά-
νει.

Ενδοιαστικά εγώ. Παίρνω
μια πέτρα και έτοιμάζομαι να
τη χτυπήσω. 'Ετομος, αλλά έ-
κείνη την ώρα σά να φουθήκα,
σάν κάτι να με έσπρωξε σάν
πύλη, σήκωσα το χέρι και...
σταμάτησα. 'Όχι, δεν κάνει μπο-
ρεί να σώσει και να σκοτωθώ-
με, είπα.

Δεν γίνεται κι άφησα την
πέτρα. Σφύριξα μια για τα κα-
τοίκια, έκανα μια βόλτα και σά
να ξεκαθάρισε και το μυαλό
μου.

—Δε βαρέσαι, θα μου δώσει
ο Γιώργης κανένα κουνουνάκι,
είπα. 'Ας την πετάξω αυτή την
παύλο - χειροβομβίδα.

Την άρπαξα από κάτω και
μ' έση δύναμη είχα —είτε από
κωκία, είτε από απογοήτευση—
την πέταξα σε μια μεγάλη πέ-
τρα απέναντι 8—10 μέτρα μα-
κριά.

Τότε, ώ! Τότε ένα δυνατό
«κλάψ» ακούστηκε και κατόν-
ως πάνω βγήκε, ενώ αίματα έ-
πρεχαν από παντού, έπεσα κάτω
φωνάζοντας και κλαίγοντας δι-
νατά, το ίδιο και ο μικρός μου
ξάδελφος. Είχαμε χτυπήσει.
Είχαμε τραυματισθεί. Τα κα-
τοίκια τρέμαζαν κι αυτά, απ'
τό, χωριό άρχισαν να τρέχουν
οι χωρικοί. Φωνές, κλάματα,
κοκό. Σκοτώθηκαν τα παιδιά
έκταν. Εγώ ξαπλωμένος κά-
τω σπάρτα από τους πόρους,
νεμάτος αίματα. 'Η έκρηξη της
χειροβομβίδας μ' είχε χτυπήσει
σε τρία μέρη. Έλαφα στο κε-
φάλι, περισσότερο στη μέση και
πολύ στ' αριστερό το πόδι.

Σε λίγο από τις φωνές και
τη φασαρία, πρόβαλε στον ό-
ριζοντα του γιγνούς λωφόσκον
από τα χωράφια μοσριά που
δούλευε, ή στεγνή μορφή της
μάνας με άνεμοαλλισμένα
μαλλιά, με χέρια υψωμένα προς
τον ουρανό και με την οίμωγή
του θανάτου, σε τίποτα δεν διέ-

χορού της αρχαίας τραγωδίας.
Αυτή ή 'Ηπειρώτισσα Πωγω-
νήσια μάνα, μ' είχε μεγαλώσει
με το καλοκαίριο φρούτι, που
μόνη της το 'σπερνε, το μάζευε
και με τ'ά χέρια της το ζύρωνε.
Αυτή που λαχταρούσε να κρα-
τάει στην αγκαλιά το γιό της,
κι ως τον μεγάλωσε με χίλια
βάσανα. Πάντα όμως με το χα-
μόγελο, το βάλαμο αυτό της
φυγής, με την ανεξάντλητη ύ-
πομονή της, με το κουράγιο
της να προσφέρει στο παιδί
της, χωρίς βαρυνωμιά, παρ'
όλη την τυραννία, που την φέ-
λαγε πάντα για τον έαυτό της.
Αυτή μάνα, πατέρα, αδελφός!
'Ηρωική γυναίκα! Ήπαρξη,
ήποδειγματική μορφή μάνας.

Αυτή λοιπόν είδε, τα πάντα
να χάνονται. Το παιδί της
τραυματισμένο, χτυπημένο να
σφαδάζει από τον πόνο... Μ'
άρπαξε στην αγκαλιά της και
μ' έσφιξε δυνατά, και μ' όλη
τη δύναμη της φωνής της φώ-
ναζε —ούρλιαζε θά 'λεγα— παι-
δάκι μου τι έπαθες, τι έπαθες.
Γλήγορα, γλήγορα στο γιατρό.
'Ενοίωσα να χάνομαι.

Δεν καταλάβαινα τίποτα.

Με πήραν, με 'δεσαν πρόχει-
ρα και σχεδόν άναίσθητος με
'έβαλαν καθάλα στο γυδουράκι
και με πήγαν στο χωριό ΒΑ-
ΣΙΑΙΚΟ, στο γιατρό γέρο Φί-
λιο.

Ο γέρο Φίλιος —Θεός 'σχοι-
ρέστον— κοίνησε το κεφάλι του,
με περιποιήθηκε λιγάκι και εί-
πε:

«Γλήγορα για τα Γιάννενα,
αλλιώς χάνεται το παιδί».

Η καμένη ή μάνα, τι να
κάνει τώρα;

Ανταξήθη δεν ήσχυρε. 'Α-
λογο ή κόρο δεν είχε, με πήρε
λοιπόν και με το γάδαρο χτυ-
πώντας τον δυνατά, για να τρέ-
χει κι όχι να βολίζει, γλήγορα
να πάμε στα Γιάννενα με τα
πόδια. Να προλάβει να σώσει
το παιδί της. Πενήντα χιλιάμε-
τρα μακριά. Πιστοώς πιά δεν
βιάδιζε κι όλο έλεγε: Παιδάκι
μου μην ανησυχείς θα γίνεις
καλά. Θα σωθείς μην κλαίς.

Κοιμένη μάνα και τι δέ θα
'δινε για να φθάσουμε πιο γλί-
γορα όσο μπορούσαμε. Πόση
άγνια! Να προλάβει, να σώσει
το παιδί της. 'Αρχισα να συ-
νέχομαι. Και καθάλα στο γά-
δαρο έβλεπα τη μάνα μου να
τρέχει, να τρέχει για να φθά-
σουμε μα ήταν δυνατός; 'Ιδρω-
νε και αυτή και ο γάδαρος.
Τρέχα - τρέχα, Προχώρα. 'Αρ-
κε να φτάσουμε μια ώρα άρ-
χίτερα. 'Ο δρόμος μακριός και
άτέλειωτος κι ο πόνος μεγάλος.

Και φρά φράσκα στα Καλή

Από το 'Ιδρυμα Λάτση

Τεχνική Σχολή για Βορειοηπειρωτόπουλα στην Πωγωνιανή

Στις 9 'Ιανουαρίου πήγε στην
Πωγωνιανή ή κα Νίκη Τσα-
βέλλα, Διοικήτης του ΟΑΕΔ
και αντιπρόεδρος του 'Ιδρύμα-
τος 'Αποκαταστάσεως 'Ομογε-
νών Εξ 'Αλβανίας ('Ιδρυμα
Λάτση). Σε εκδήλωση που έγι-
νε στο Κέντρο Παιδικής Μερι-
μνης, ή κα Τσαβέλλα μοίρασε
δώρα στα μικρά Βορειοηπειρω-
τόπουλα.

Μετά έπισκέφτηκε την Μαθη-
τική 'Εστία Πωγωνιανής όπου
φιλοξενούνταν 130 παιδιά και
κορίτσια από την Βόρεια 'Ηπει-
ρο μαθητές του Γυμνασίου -

Λυκείου Πωγωνιανής.

Τα παιδιά αυτά θα φοιτήσουν
σε σχολή επαγγελματικής κα-
τάρτισης που θα λειτουργήσει
από τον Σεπτέμβριο. 'Η κα Τσα-
βέλλα επιθεώρησε τις εγκατα-
στάσεις της Μαθητικής 'Εστίας
και σε σύσκεψη με την Διεί-
κηση της 'Εστίας και τοπικών
παράγοντων, έλυσε επί τόπου
διάφορα προβλήματα του 'Ιδρύ-
ματος.

Θά περιμένουμε τον Σεπτέμ-
βριο να δούμε τι απ' όλα θα έ-
λοποιηθεί απ' όσα υποσχέθηκε
ή κα Τσαβέλλα.

Στή Χαράυγη

Τραυμάτισε με τσεκούρι στρατιώτη κι εξαφανίστηκε

Ψυχοπαθής επιτέθηκε με τσε-
κούρι και τραυμάτισε στο κεφα-
λι και την πλάτη 'Ελληνα φαν-
τάρο, το Σάββατο 25 Γενάρη το
βράδυ, κοντά στα 'Ελληνοαλ-
βανικά σύνορα.

Στο 4ο χλμ. της εφοριακής
όδου Κιοματών — Καστανής
'Ιωαννίνων, λίγα μέτρα πριν
από τα σύνορα, στρατιωτική πε-
ριπόλος σταμάτησε τον Ναπο-
λέοντα Ν. Κύρκο, 45 χρόνων,
για να ελέγξει τα στοιχεία του,
επειδή τον πέρασε για 'Αλβανό
φυγάδα.

Ο Κύρκος έδωσε την ταυτό-
τητά του στον στρατιώτη Θεό-
δωρο Σααλή, που ύπηρετεί στη
2η Μοίρα Καταδρομών.

Χωρίς να τον προσέξει, ο

Κύρκος έβγαλε από ένα τσου-
βάλι που είχε μαζί του, τσεκού-
ρι και χτύπησε τον Σααλή στο
κεφάλι και την πλάτη. Στη συ-
νέχεια, έκρυπταλέυμενος το
γεγονός ότι οι ύπολοποι στρα-
τιώτες αλφινδιόστησαν, τράπη-
κε σε φυγή και εξαφανίστηκε.

Ο Σααλής μεταφέρθηκε στο
νοσοκομείο 'Ιωαννίνων, αλλά
λόγω της κρισιμότητας της κα-
τάστασης του διακομίστηκε με
στρατιωτικό αεροσκάφος στο
401 Σ.Ν.

Σύμφωνα με πληροφορίες,
τον είδαν να μπαίνει στο άλ-
βανικό έδαφος και να εξαφανί-
ζεται, ενώ άλλοι, ότι πιθανόν να
κρύφτηκε σε παρακείμενο δά-
σος.

Κανένα κουνουνάκι;

Πέρεσε ο καιρός, έβγαζε κα-
λά!

Μόνο μερικά σημάδια έχουν
μείνει για να μου θυμίσουν το
τραύμα και τον πόλεμο...

Κάθε φορά που πηγαίνω στο
δημοφρο μικρό χωριουδάκι μου,
στο ΓΕΡΟΠΑΛΑΤΑΝΟ, θυμά-
μαι τον τραυματισμό μου και
μονολογώ:

—'Αρχιτεχνίτης δεν ήθελα
να γίνω! Καλά έπαθα!!!

ΣΩΚΡ. Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Σχολικός Σύμβουλος Π. Ε.
Πάτρας, 25/1/1991

Ο ΣΟΚΟΚΕΝΗΣ...

ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ
λε θα το βρούμε το φοράδα
σου. Πού θα πάνε; Θα το πιά-
σουμε. Και γυρνώντας στο σύν-
ταγμα:

—Πά τι πάθαμε μωρ' Μέ-
τω, το έκλεψαν το φοράδα της
μάλες.

—Πά θα το βρούμε όρε Σο-
κοκένη, που θα το πάνε.

Μετά μερικές μέρες γύριζε ο
Σοκοκένης στην μάλε και:
—Πά το βρήκαμε το φοράδα
μάλε. Το βρήκαμε το κλέφτη
αλλά θέλει δυο ναπολέοντα να
το δώσει. Τι να κάνουμε τώρα,
βρες τα ναπολέοντα να το πά-
ρουμε μη το δώσει το φοράδα
μακριά στο Λατομείο.

Τι να έκανε ή μάλε, έβγαζε
τα ναπολέοντα, τα έχωνε στο
σελάκι ο Σοκοκένης και την άλ-
λη μέρα ή φοράδα ήταν στην
αυλή της μάλες που τον φίλενε
με σελι και πίττα.

Η ιστορία αυτή επαναλαμβα-
νόταν συχνά, τότε με γελάδα,
τότε με τραγιά, τότε με πρό-
βατα. Και ο Σοκοκένης τσέπω-
νε τα ναπολέοντα και κορδονό-
ταν που έδρασε τα κλοπιμαία,
πατέ όμως τους κλέφτες, αφού
τις κλοπές τις έκανε ή παρέα.
'Ο κόσμος όμως είχε την αλ-
σθηση πως τους φύλαγε, αφού
με μικρό κόστος τελικά εύρισκε
το βίος του. 'Αλλάσε ο πονη-
ρός Λιάμπης ήξερε τότε να κλέ-
πτει, από πού να κλέψει και τι
να κλέψει.

Την ιστορία του Σοκοκένη
την θυμήθηκε ο μπάρμπα - Χεί-
λιος τώρα που οι κλοπές στο
τάσος της δημοπράτησης των
Πωγωνίων είναι συχνές και κατά
κανόνα αποδίδονται σε 'Αλβα-
νούς. Δεν είναι γνωστό άν οι
κλέφτες είναι 'Αλβανοί, Λιάμ-
πιδες, Βορειοηπειρώτες ή 'Ελ-

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Με το άγγελμα του θανάτου
του ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ ΒΑΔΙ-
ΛΗ α' αντιπρόεδρου της 'Η-
πειρωτικής 'Εστίας Θεσσαλονί-
κης εν ενεργεία, η Διοικήτική
Συνέλευση της Η.Ε.Θ. στην έ-
κτακτη συνεδρίαση της 6ης 'Ια-
νουαρίου 1992 αποφασίζει:

1) Να παραστεί σύνταγμα το
Διοικήτικό Συμβούλιο στην η-
δία.

2) Να κατατεθεί στεφάνι στη
σού του.

3) Να εκφωνηθεί επικήδειος
λόγος.

4) Να κατατεθεί το ποσό των
20.000 δρχ. υπέρ των άπορων
άσθενων Βορειοηπειρωτών.

5) Να δημοσιευθεί το παρόν
στην 'Ηπειρωτική Τύπο.

Το Διοικήτικό Συμβούλιο

Η περιίδαλψη Βορειοηπειρωτών και Αλβανών

Από τα Νοσοκομεία 'Ιωαν-
νίνων ανακοινώθηκαν, συνοπτι-
κά, τα ακόλουθα στοιχεία περί-
θαλψης Βορειοηπειρωτών και
'Αλβανών για τα έτη 1990—
1991.

—«Χατζηκώστα»: Νοσηλεύτη-
καν 1100 άτομα με δαπάνες νο-
σηλείας 110 εκατομμύρια. 'Εξε-
τάστηκαν στα εξωτερικά ιατρεία
περίπου 30.000 άσθενείς, με

κόστος 200 εκατομμύρια.

—Πανεπιστημικό Νοσοκο-
μείο Δουρούτης (1991) εξέτα-
στηκαν 1850 άσθενείς και νο-
σηλεύτηκαν 823 με δαπάνες νο-
σηλείας πάνω από 100 εκατομ-
μύρια.

Με υπολογισμό του κόστους
άμοιβών και άπασχόλησης του
ιατρικού και λοιπού προσωπικού
των Κέντρων 'Υγείας, των 'Α-
γροτικών 'Ιατρείων, των ιδιω-
τών ιατρών σύμφωνα με έκτι-
μήσεις μελών του 'Ιατρικού Συλ-
λόγου μόνο από τον Νομό 'Ιω-
αννίνων ή ιατροφαρμακευτική
περίθαλψη προς 'Αλβανούς 'Υ-
πάρχουν για το 1991 φτάνει το
ένα (1) δισεκατομμύριο δρχ.—
μέγ.

Αφαίρεση σδείας ταξί

Με απόφαση της Νομαρχι-
ας αφαίρεθηκε ή άδεια κυκλοφο-
ρίας από το ταξί του Παντελή
Κων. Δεληκούρα, κατοίκου 'Ιω-
αννίνων, καθώς και ή άδεια δι-
ήγησής του για ένα μήνα, έ-
πειδή είχε συλληφθεί να κάνει
«απάτα» στην διασταύρωση
προς Βήσσαρη και στα Κτί-
σματα Πωγωνίου, αποσιάζον-
τας έπανεπιλημένα από την έ-
δρα του.

Λαθραία εισαγωγή ζώων

Από αστυνομικούς του Τμή-
ματος Δελβινακίου, συνελήφθη-
σαν οι 'Αλβανοί Νέντε Λάμ-
προς, 18 χρόνων και Μπερμπέρι
'Ισφεν, 18 χρόνων, γιατί εφό-
γαν παράνομα από την περιο-
χή Χοραυγής Πωγωνίου 11
μοσχάρια για λαγαιισμό του
'Ιωάννη Παύλου, του Γεωργιά-
φυλλου, 48 χρόνων, ο οποίος
συνελήφθη και αυτός και οδη-
γήθηκαν στον Εισαγγελέα.

Εκδόσεις

Το δεύτερο βιβλίο της
σειράς «Βιβλιοθήκη 'Αδελφότη-
τας 'Αγιοκοσμιτών Πωγωνίου»
κοκκινόδοξο. Επιγράφεται «Λ-
ΞΕΧΑΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ» με συγ-
γραφέα τον 'Αγιοκοσμίτη Τάσο
Πορφύρη. Στις 32 σελίδες του
και σε όκτω βιβλίο ο Τάσος
Πορφύρης περιγράφει κατα-
στατικές και γεγονότα από το
1941 έως το 1945. Παιδικά
βιβλία και όμοιες άνομι-
σεις καταμένεις με γλαφυρότη-
τα και απλότητα διδάσκοντα
ευχάριστα και δικαιολογημένα
το σέβας με τον επιτυχημένο
τίτλο ΛΞΕΧΑΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ.

Δεν έχουμε παρά να συγχα-
ρούμε τον συγγραφέα και την
έκδοση, ύπηρεσίες, οργανισμούς
και ιδρύματα, μέσα μαζικής έ-
νημέρωσης, νοσοκομεία, στατι-
στικά με χρήσιμες λεπτομέρειες,
διευθύνσεις και τηλέφωνα.

Κ. Χ. Κ.

Η Αδελφότητα Μαυροπουλιτών

Το Δ. Συμβούλιό μας με από-
φαση του και όλα τα μέλη, αι-
σθανόμεστε την ανάγκη να συγ-
χαρούμε, να ενθαρρύνουμε και
να καμωσώσουμε το άξιο τέκνο
του χωριού μας που βρίσκεται
στην Ν. Τ. κ. Παντελή Νιο-
λην για τις μεγάλες και συνε-
χείς δωρεές που έκανε τα τρία
τελευταία χρόνια και έστειλε
περίπου το ποσό των δρχ.
(900.000) για διάφορα έργα
στην κεντρική μας 'Εκκλησία
Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟ-
ΚΟΥ κατέστη ανήκον του πα-
πού του και γιγνός του Λεωνί-
δα και Ουρανίας Νάικα.

Τού εφόμεθα πάντοτε να θυ-
μάται το χωριό και την 'Εκκλη-
σία.

Για το Δ. Σ.
'Ο Πρόεδρος
Κ. ΣΤΟΥΚΑΣ
'Ο Γ. Γραμματέας
Μ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Με απόφαση του Δ. Συμβου-
λίου, αυτή για στεφάνια έστει-
λε στην 'Εκκλησία Μαυροπουλιτών
Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟ-
ΚΟΥ δρχ. (30.000), εις γνήμιον
των κατόπι άποδιδάστων συγ-
χωρισμών μας:

1. Εφθήμερον Καλεμην
2. 'Ελένη Οικονόμον
3. 'Απόστολον Ζιοζήν
4. Παντελήν Μάτισον
5. Γεωβάρκα Ρούνη

Για το Δ. Σ.
'Ο Πρόεδρος
Κ. ΣΤΟΥΚΑΣ
'Ο Γ. Γραμματέας
Μ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Επιστολές Οι Αλβανοί μόνοι τους έκλεψαν;

Κύριε Διευθυντά,

Τό σπίτι μου βρίσκεται στο κέντρο του χωριού Μαυροπούλου Πωγωνίου και 25 μέτρα από το στρατιωτικό φυλάκιο, εγώ από το Σεπτέμβριο του 1991 οικογενειακώς μένω στην Αθήνα. Χωριανοί μου με ειδοποίησαν τηλεφωνικώς ότι το σπίτι μου στο χωριό το διέκρηξαν τουρκαλβανοί. Την ίδια ημέρα έφθασα στο χωριό μου και πράγματι διεπίστωσα ότι οι κλέφτες δέν μου άφησαν ούτε ένα κοντάλι. Τη ρήμαξαν τελείως. Και αφού με φόρτωσαν με 41.700 δραχ. τηλεφωνήματα και επιπλέον και 870 μονάδες, έκοψαν και την τηλεφωνική συσκευή και την πήραν και άφησαν μόνον τους τέσσερεις τοίχους. Και έρωτώ τις Αρχές:

1) Ήταν δυνατόν τουρκαλβανοί να έκλεψαν τό σπίτι μου μόνοι τους δίπλα από τό στρατιωτικό φυλάκιο; Και μάλιστα σέ μία ή δύο ώρες, όχι, διότι έδω γεννάται τό ερώτημα πώς έγιναν όλα τά ως άνω τηλεφωνήματα; Ασφαλώς ήταν ντόπιος ό κολαούζος, ό συνεργός και είχε αρκετό χρονικό διάστημα, πηγαίνονταν τις νύχτες στο σπίτι μου, διότι έτσι βεβαιώνουν τά άμέτρητα τηλεφωνήματα που με φόρτωσαν και έν συνεχεία έφεραν τους Αλβανούς και ξεγύμνωσαν τό σπίτι μου.

2) Ήταν δυνατόν οι Αλβανοί να πήγαιναν να κλέψουν τό σπίτι μου χρησιμοποιώντας καινούργια γάντια μιάς χρήσεως; Που βρήκαν αυτά τά γάντια και γιατί να τά χρησιμοποιήσουν; Για να μην ανακαλύψουν οι Αρχές τά άποτυπώματα των Αλβανών; Ναι, βρήκαμε και παραδώσαμε στην Αστυνομία τά γάντια.

3) Που ήξεραν οι Αλβανοί που είχα εγώ έξω από τό σπίτι κρυμμένο ένα λοστάρι και πήγαν και τό βρήκαν νύχτα και μου έσπασαν τις πόρτες; Εγώ πιστεύω 99ο)ο ότι ό πρώτος συνεργός ήταν ντόπιος Έλληνας και όχι μακρύτερα από την Κοινότητά μου.

4) Πώς τόλμησαν οι Αλβανοί να πάνε στο σπίτι μου αφού μέσα είχα μόνιμο φως και φαίνονταν, δέν φοβήθηκαν; Όχι, διότι ό συνεργός εγνώριζε τά πάντα, ή Ασφάλεια, οι τοπικές Αρχές να εξετάσουν να ερευνησουν βαθειά με τη βεβαιότητα ότι θα βρούν τον ένοχο.

ΚΩΣΤΑΣ ΧΡ. ΣΤΟΤΚΑΣ

Χριστούγεννα στη Βόρειο Ήπειρο

Παραμονή Χριστουγέννων. Οι τυπικές διατυπώσεις για την είσοδό μας στη Βόρειο Ήπειρο έλαβαν τέλος.

Λάβουμε την εύλογία του Σεβασμιώτατου και τις πνευματικές έντολές, οι δεκαεπτά ιερείς της Ιεράς Μητροπόλεώς μας, ό κοθώντας να κτυπήσει την καμπάνα και να μεταφέρει τό χαρμόσυνο μήνυμα της Γέννησης του ένανθρωπιζόμενου Σωτήρα του κόσμου, στις πρόσχαρες καρδιές των αδελφών μας, της Βορείου Ήπειρου. Όλοι έφοδιασμένοι με την εύλογία, έμψυχομένοι και αποφασισμένοι αναχωρήσαμε για τόν προορισμό μας.

Αφού άποχαρέστησα την οικογένειά μου στην Πωγωνιανή, εύχόμενος να τους βρώ καλά και να προσεύχονται, ξεκίνησα με τόν συνάδελφό μου πάτερ Φίλιππα Τσιδώνη για τό ήρωικό και ένδοξο Βόρειο Πωγωνί με προορισμό την Σωπική, Σχωριάδες, τέλος Πολύτσιανη, με την βοήθεια του Θεού μας.

Συνδοιοίροι στην συντροφιά μας ήταν άκόμη δύο μέλη της Έκκλησιαστικής Έπιτροπής της Σωπικής ό Κων)νος Τέλιος και ό Ήλίας Λιακατάς. Ό πατέρας του πάτερ Φίλιππα, ό Κων)νος Παπαδόπουλος γαμβρός από τη Σωπική διαμένων χρόνια στην Πωγωνιανή, ό Χαράλαμπος Ράπτης από τό Μυρογόρι, ένας Σωπικιώτης και ό μικρός υιός μου Παντελής, που πάντοτε με άκολουθεί πρόθυμα για να ξιμωθεί στόν άγώνα και στόν ιερό σκοπό.

Αφήσαμε τά αυτοκίνητά μας στο χωριό Δρυμάδες.

Φορτωθήκαμε τις άποσκευές μας και πεζή άκολουθήσαμε τό μονοπάτι που ένώνει τό Βόρειο με τό Νότιο Πωγωνί.

Στη συζήτησή μας καταλήξαμε τό μονοπάτι αυτό να γίνει γέφυρα με την μητέρα Ελλάδα τό ταχύτερον.

Διαβαίνοντας έδώ ή σκέψη μου γυρίζει πίσω στα περασμένα συγκλονιστικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν τό Πάσχα για να μεταφέρω τό μήνυμα άγάπης και έλπίδας στους πονεμένους αδελφούς μας.

Πιο πέρα τά θλιβερά σοματοπλέγματα άφανίστηκαν, κάτω από την λάμψη του φεγγαβόλου άστεριού του Σωτήρα μας Χριστού.

Μετά από λίγη ώρα άνάληψης περπατησίας, φθάσαμε στη Σωπική.

Ό κόσμος πρόθυμος με ξέση

και πίστη τρέξαγε, προπορεύονταν τά μικρά παιδιά, στο κάλεσμα της βροντόλογης γλυκειάς καμπάνας της έκκλησίας.

Φορτισμένοι με ιερά συγκίνηση και χαρά που άνταμώσαμε και άνταλλάξαμε λόγια χαράς, μηνύματα, εύχές για καλύτερες μέρες.

Τό ίδιο κλίμα έπικρατούσε και στα χωριά όπου έπισκέφτηκα, Πολύτσιανη και Σχωριάδες. Μου μεταβίβάζανε πολλές ευχαριστίες για την όλη συμπαράσταση και βοήθεια εκ μέρους της έλληνικής πλευράς. Έτυχε δέ να μοιράζουν και βοήθεια από τό Έθνικό Ίδρυμα των Παλινοστούντων τις ώρες εκείνες.

Στην Πολύτσιανη με περιέμεναν και νωρίς τό πρωί συγκεντρωθήκαμε στο ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου, που είχε κτίσει ό ήρωϊκός έπίσκοπος Σοφριανός όπου σώζονται τά ιερά του λείψανα, και ήταν ό προμαχώνας του Χριστιανισμού και Έλληνισμού έναντίον του έξιςλαμισμού.

Παρ' όλο τό σουχτερό κρύο ή ατμόσφαιρα ήταν τόσο συγκινητική και κατανυκτική, που παρηκολούθησαν όλοι την Χριστουγεννιάτικη θεία λειτουργία.

Χριστούγεννα. Τό Θείο Σπήλαιο στην καρδιά του Έθνους μας, στα ιερά χώματα της Βορείου Ήπειρου.

Από νωρίς - νωρίς ήχησαν οι καμπάνες τό χαρμόσυνο μήνυμα σ' όλη την Βόρειο Ήπειρο, τό μήνυμα του ένανθρωπιζό-

Η πίττα των Ρουγιωτών

Συνεχίζοντας την μακροχρόνια παράδοση οι Ρουγιώτες Θεσσαλονίκης έκοψαν κι έφέτος την πίττα τους για τό καλό του νέου χρόνου.

Στις 12 Γενάρη μαζεύτηκαν στην φιλόξενη αίθουσα της Ήπειρωτικής Έστίας όλοι σχεδόν οι Ρουγιώτες. Τους συγκεντρώνονους χαιρέτησε και ευχήθηκε ό πρόεδρος του Συνδέσμου Ρουγιωτών, ό άκούρατος κ. Νικ. Δάσιος.

Ήταν μία εύκαιρία επικοινωνίας των συγχωριανών και ά νάμνησης του χωριού.

Συνελήφθησαν για κατοχή εικόνας

Από άστυνομικούς του Τμήματος Δελβινάκιου, συνελήφθησαν οι Βορειοηπειρώτες Άνδρέας Πέτσος του Ιωάννου, 57 χρόνων, και ό γιός του Ιωάννης, 24 χρόνων, από τη Σωπική Βορείου Ήπειρου, που ήρθαν χωρίς διαβατήρια στην Ελλάδα, γιατί είχαν μαζί τους μία εικόνα, άγνωστης άρχαιολογικής άξίας, που άπεικονίζει την Αγία Τριάδα.

Οι συλληφθέντες θα οδηγηθούν στόν Εισαγγελέα, ενώ ή εικόνα παραδόθηκε στην Έφορεία Βυζαντινών Άρχαιοτήτων Ιωαννίνων.

μενου Θεανθρώπου, τό μήνυμα της γλυκειάς και πολυπόθητης έκκλησίας μας.

π. ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΚΑΤΣΟΤΚΗΣ
Πωγωνιανή

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ

Για την πληρωμή των ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ οι συνδρομητές μας μπορούν να πληρώσουν:

• ΣΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στο κατάστημα ποτών Λάμπρου Κωστή υ λ α
Παλαολόγου 4 - Τηλ. 27094

• ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Στόν κ. Ν. κ. Δάσιο
Φράγκων 3 - Τος όρφος - Γραφείο 8
Τηλέφ. 544017 γραφείο - 832147 οικία

• ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
Στό κατάστημα έντύπων και τουριστικών ειδών του Κων)νου Νάνη
Πατησίων 45 (άπέναντι από τό Πολυτεχνείο)
Τηλ. 5224587

Στους ίδιους μπορείτε να δώσετε άγγελίες - κοινωνικά - συνεργασίες.